

■ Naile Esra SAKA¹

GİRİŞ

Son yıllarda, ‘olay yerinin sahnelenmesi’ olarak kullanılan ve bir sözcük öbeği olarak kullanılan CSI (*Crime Scene Investigation*), gerçek anlamı ile olay yeri incelemesidir. *Olay yeri incelemesi* ise bir suç mahallinde belirsizliğin giderilmesine yönelik olay yerinin adli muayenesini içeren sistematik yapılan çalışmalardır (1).

Medyada geniş yer edinen CSI temalı programlar; suç, suçlu, mağdur, olay yeri, adliye yetkilileri, adli tıp ve adli bilim uzmanlarına yoğunlaşmaktadır.

Bu bölümde, kişilerarası sağlıklı iletişimi sağlaması yanında olumsuz etki potansiyeli de bulunan *medya* kavramına genel bir bakış yapılacaktır; ‘CSI Etkisi’ bulunan televizyon ve siber ortamdaki dizi ve filmlerin, gerçeklik temelinde kurgulanmış belgesel ve reality showların topluluklar arası etkileşimleri ele alınacaktır.

MEDYA: KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI

Sosyolog Joseph Fichter toplumu, ‘ortak bir mekânda birlikte yaşayan, temel sosyal gereksinimleri karşılamak için çeşitli gruplarla iş birliği yapan, belli bir sosyal birim olarak çalışan, ortak bir kültüre bağlı-örgütlenmiş birlik’ şeklinde tanımlamıştır (2,3). Dolayısı ile toplumu oluşturan bireyler, gereksinimlerini sağlamak ve yardımlaşabilmeleri için sahip oldukları bilgi ve deneyimlerini aktarmak zorundadır. Günümüzde bu ihtiyaç, tüm kitle iletişimi araçlarını barındıran medya ile sağlanmaktadır. “**Medya; içinde yığınlar kavramını da barındıran**”, İngilizce “**mass media**” sözcük öbeğinden, medya ise latince bir kelime olan “**medium**” dan dilimize geçmiştir. Topluların de-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., sakaesra@gmail.com

- ◆ Çocukların kitle iletişim araçlarındaki içeriklerden olumsuzca etkilendiğine dair birçok teori açıklanmaktadır. RTÜK'ün kamuoyu ile paylaştığı ‘Çocuk Dostu Yayıncılık Rehber İlkeleri’ ni etkili bir uygulama düzeyinde hayata geçirilmelidir.
- ◆ Yine RTÜK tarafından başlatılmış bir çalışma ile “Dijital Çağda Medya Okuryazarlığı ve Türkçe Çalıştayı” daha geniş ve tanıtıcı kamu spotları ile gündemde yerini korumalıdır.
- ◆ Dijital platformların yaygınlaştığı çağımızda, kurgusal dizi ve filmlere yönelik medya okuryazarlığının edindirildiği, geniş kamusal alanları içeren toplumsal çalışmalara ağırlık verilmelidir. Tüm çalışmalar, zorunu eğitim-öğretim aşamalarının içinde yerini almalıdır. Beşinci gücün hâkim olduğu 21. yy.'ın dünyasında eğitim almayan kimse kalmamalıdır.
- ◆ Yerel ve ulusal yayın kuruluşlarının ekonomik koşulları iyileştirilmeli, özgür ve tarafsız bir yayıncılık anlayışı hâkim olunmalıdır.
- ◆ Televizyon yayıncılığının içerik ve politikalarının şekillenmesinde siyasetin katılımı olmamalı, RTÜK üyeleri arasında yer alan siyasi parti temsilcileri özde eşit temsil hakkına sahip olmalıdır. Kısaca demokratik bir toplum yapısının oluşmasını engelleyici siyasi baskın denetim kabul edilmemelidir.
- ◆ RTÜK daha özerk bir yapıya kavuşmalıdır. Bilimsel, eşit, tarafsız ve adaetli bir duruşun sergilendiği yeni yapılanmaya geçmelidir. Özetle, bilimsel gerçeklik ön planda tutularak RTÜK içinde ‘bilimsel ve özerk ayrıca evrensel denetim mekanizmaları’ oluşturulmalıdır.
- ◆ Yeni düzenlemelerle yayın kuruluşlarının durumunu yeniden gözden geçirilmelidir. Adli, hukuki idari ve etik sorumlulukları yerine getirmeyen yayın kuruluşları için; ulusal ve uluslararası mevzuat ilkeleri çerçevesinde yaptırımlar uygulanmalı, gerekçeleri sunularak açık bir şekilde kamuoyuyla paylaşmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Wikipedia the free encyclopedia. *CSI: Crime scene investigation*. Wikimedia Foundation. https://en.wikipedia.org/wiki/CSI:_Crime_Scene_Investigation [Accessed 3rd July 2023].
2. Fichter JH. *Sosyoloji Nedir..* 3rd ed. Ankara: Anı Yayıncılık; 2011.
3. Silbermann A. The sociology of mass media and mass communication. In: Lengyel P, Kazancıgil A (eds.) *International Social Science Journal*. France: Unesco; 1980. p. 223–237. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000136045> [Accessed 16th July 2023].
4. Ergül Güvendi N. Türkiye’de iletişim sosyolojisi alanında yapılan çalışmaların tematik analizi. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2023;(11): 24–35. <https://doi.org/10.55089/yyuvasad.1263661>.
5. Wikipedia the free encyclopedia. *Mass media*. Wikimedia Foundation. https://en.wikipedia.org/wiki/Mass_media [Accessed 4th July 2023].
6. Hampton M. The fourth estate ideal in journalism history. In: Allan S (ed.) *The Routledge Companion to News and Journalism*. 1st ed. London & NewYork: Routledge; 2010. p. 3–12. https://bpb-us-e1.wpmucdn.com/sites.psu.edu/dist/f/5180/files/2014/08/The_Routledge_Companion_to_News_and_Journalism.pdf [Accessed 17th July 2023].

7. Ulusal D. Gerbner'in Ekme Kuramı bağlamında "Müge Anlı ile Tatlı Sert" Programının alımlama analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 2022; <https://doi.org/10.47998/ikad.1026415>.
8. Murray JP. Media violence: The Effects are both real and strong. *American Behavioral Scientist*. 2008;51(8): 1212–1230. <https://doi.org/10.1177/0002764207312018>.
9. Erdogan I. Dördüncü güç medyadan beşinci güç internete: Demokratik bir dönüşüm mü yaşıyor? *Selçuk İletişim*. 2013;8(1): 176–191. <https://dergipark.org.tr/en/pub/josoc/issue/19026/200538>
10. Cantor J. *The psychological effects of media violence on children and adolescents*. 2002 Apr [Accessed 2nd April 2023]. https://yourmindonmedia.com/wp-content/uploads/media_violence_paper.pdf [Accessed 2nd April 2023].
11. Kat A, Filip K. The serial effect. *New Mexico Law Review*. 2023;53(1): 29–70. <https://digitalrepository.unm.edu/nmlr/vol53/iss1/3/>
12. Cavrar A, Dağdır İS, Edeoğlu C, Mengi İ, Karadeniz M. *CSI dizilerinin etkileri*. İTÜ. <https://web.itu.edu.tr/~ozcanm/kim/sunsun.pptx> [Accessed 5th July 2023].
13. Yılmaz E. Televizyon dizilerinin toplum üzerindeki etkilerine ilişkin doktora tez çalışmalarına dair bir inceleme. *TURAN-SAM(TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi)*. 2022;14(56): 213–226. <https://doi.org/10.15189/1308-8041>.
14. Zavalsız YS, Soydaş Dağcı Y. Televizyon dizilerinin toplum üzerindeki etkisi (Karabük örneği). *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*. 2019;19(1): 185–201. <https://doi.org/10.30627/cuilah.549553>.
15. Kırtepe S. *Televizyon dizilerinin toplum üzerindeki etkileri sosyo-kültürel bir çözümleme (Erzurum örneği)* (Doktora Tezi) [Erzurum]: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2014.
16. Cole SA, Porter G. The CSI effect. In: Rossy Q, Décary-Héту D, Delémont O, Mulone M (eds.) *The Routledge International Handbook of Forensic Intelligence and Criminology*. 1st ed. London, UK: Routledge; 2017. p. 112–124. <https://doi.org/10.4324/9781315541945-10>.
17. Pop Culture Anthropology. *Percieved realism: The CSI effect*. a compilation of course work from anthropology students at CNC . <https://popcultureanthropology.wordpress.com/2015/11/11/percieved-realism-the-csi-effect/> [Accessed 12th July 2023].
18. Podlas K. The "CSI effect". In: *Oxford Research Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*. Oxford University Press; 2017. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.40>.
19. Yakupoğlu A. *Suçların aydınlatılmasında paydaşlar üzerindeki CSI etkisi* (Yüksek Lisans Tezi) [İstanbul]: İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü; 2015.
20. Finneran K. Prime time science: sometimes fantasy beats reality-at least on TV. *Issues in Science and Technology*. 2003;20(1): 23. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/prime-time-science/docview/195923314/se-2?accountid=25088>
21. RTÜK/Birimler. *Kadınların televizyon izleme eğilimleri araştırması*. Radyo Televizyon Üst Kurulu Resmi Web Sayfası. https://www.rtuk.gov.tr/Media/FM/Birimler/KAMUOYU/kadinlari_tv_televizyon_izleme_egilimleri_arastirmasi_-_10_mayis_2007_0056.pdf [Accessed 4th July 2023].
22. RTÜK/Bilgi Merkezi. *Medya terminolojisi el sözlüğü*. Radyo Televizyon Üst Kurulu Resmi Web Sayfası. <https://www.rtuk.gov.tr/medya-terminolojisi-el-sozlugu/4128> [Accessed 6th July 2023].
23. Ellison H. *'Nothing but the Truth': Genre, gender and knowledge in the US television crime drama 2005-2010* (Doctoral dissertation) [Norwich, United Kingdom]: University of East Anglia; 2014. <https://core.ac.uk/download/pdf/29106242.pdf> [Accessed 16th July 2023].
24. Mike F, Marrinan C, Zuiker AE. *CSI: Crime scene investigation companion..* 1st ed. New York: Pocket Books, Simon&Schuster; 2004. https://books.google.com.tr/books?id=t2lmI6PEupg-C&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false [Accessed 16th July 2023].

25. Özkan M. *Türk televizyon dizilerinde suç ve adalet olgusu: Kanıt dizisi örneği* (Yüksek Lisans Tezi) [Konya]: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2019.
26. Polisiye Formatlı Türk TV Dizisi. *Kanıt '100 bölüm' (2020-2013) ve Kanıt 'Ateş Üstünde' (2016)*. İstanbul: ANS Production; 2010. [https://tr.wikipedia.org/wiki/Kan%C4%B1t_\(dizi\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Kan%C4%B1t_(dizi)) [Accessed 23rd July 2023].
27. Yener İ. *Televizyon dizilerindeki polis temsili ve bireylerin diziler bağlamında polis algısına yönelik görüşleri: Behzat Ç., Börü, Kanıt ve Arka Sokaklar dizi örnekleri üzerinde bir inceleme* (Doktora Tezi) [Sakarya]: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2021. <https://hdl.handle.net/20.500.12619/96681> [Accessed 22nd July 2023].
28. Kirby DA. Forensic fictions: Science, television production, and modern storytelling. *Studies in History and Philosophy of Science Part C: Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*. 2013;44(1): 92–102. <https://doi.org/10.1016/j.shpsc.2012.09.007>.
29. Risinger DM. Boxes in boxes: Julian Barnes, Conan Doyle, Sherlock Holmes and the Edalji Case. *International Commentary on Evidence*. 2006;4(2). <https://doi.org/10.2202/1554-4567.1044>.
30. Hürriyet Gazetesi. Sherlock Holmes gerçek mi ve gerçekte kimdi? Sherlocks Holmes hakkında bilgi. *Demirören Medya Grubu, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.* İstanbul; 2022. <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/sherlock-holmes-gercek-mi-ve-gercekte-kimdi-sherlocks-holmes-hakkinda-bilgi-42067075> [Accessed 23rd July 2023].
31. Dalrymple A. *The CSI effect: The possible dangers of forensic fiction*. https://scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/29295/DALRYMPLE_AMBER_2023.pdf?sequence=1 [Accessed 6th July 2023].
32. Ewanation LA, Yamamoto S, Monnink J, Maeder EM. Perceived realism and the CSI-effect. McCartan K (ed.) *Cogent Social Sciences*. 2017;3(1): 1294446. <https://doi.org/10.1080/23311886.2017.1294446>.
33. Maeder EM, Corbett R. Beyond frequency: Perceived realism and the CSI effect. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*. 2015;57(1): 83–114. <https://doi.org/10.3138/cjccj.2013.E44>.
34. Demirsoy A, Karakoç E. Contribution of social media to agenda setting approach. *Atatürk Üniversitesi İletişim Dergisi / Communicata*. 2016;(10): 137–147. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/397974>
35. Kırtepe S. Sosyo-kültürel değişme ve kitle iletişim araçları. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 2014;2(2): 237–256. <https://dergipark.org.tr/en/pub/guifd/issue/29297/313660>
36. Kırtepe S. Dizi karakterlerinden etkilenme hakkında izleyici değerlendirmeleri. *Tokat İlimiyat Dergisi*. 2015;3(1): 115–130. <https://dergipark.org.tr/en/pub/guifd/issue/29294/313613>
37. Tatoğlu MF. *Simülasyon teorisi bağlamında gündüz kuşağı televizyon programlarında şiddetin sunumu: Gerçek hayat hikayeleri* (Yüksek Lisans Tezi) [İstanbul]: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2023.
38. Whitney C. Medya agenda-setting and media manipulation. In: Whitney C, Wartella E (eds.) *Mass Communication Review Yearbook*. Beverly Hills ; London: Sage; 1982. p. 537–554.
39. Tatoğlu MF, Yılmaz Y. OP: Simulation of violence on television and real lives turned into show. In: Gültaş A (ed.) *The Proceedings Book Ankara International Congress on Scientific Research-VIII, June, 9-11*. 1st ed. Ankara: IKSAD; 2023. p. 1064–1065. https://www.ankarakongresi.org/_files/ugd/d0a9b7_666506e80410497abfcf7755ee6ae127.pdf [Accessed 15th July 2023].
40. Durnal EW. Crime scene investigation (as seen on TV). *Forensic Science International*. 2010;199(1–3): 1–5. <https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2010.02.015>.

41. Erdogan Y, Ekşi H, Tektaş A. Medya ve şiddet: Mafya dizileri üzerine karma bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 2012;10(23): 83–116. <https://ded.dem.org.tr/gorsel/pdf/ded-23-makale-4.pdf>
42. Hilt ML. Television news and elderly persons. *Psychological Reports*. 1992;71(1): 123–126. <https://doi.org/10.2466/pr0.1992.71.1.123>.
43. Dursun Z, İlhan V. Sosyal medya bağlamında gündüz kuşağı televizyon programlarının izleyici profili. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*. 2021;12(3): 1203–1222. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1838318>
44. Koç NE. Şiddet içerikli dizilerin popülerite sebepleri. *Yeni Medya Elektronik Dergi - eJNM*. 2018;2(1): 26–36. <https://doi.org/10.17932/IAU.EJNM.25480200.2018.2/1.26-36>.
45. Özdemir Y. Gündüz kuşağında suç: Prof. Dr. Şevki SÖZEN ile röportaj. In: Ongan H, Bayrakçeken O, Özdemir Y, Dokgöz H (eds.) *221B Dergi*. İstanbul: Mylos Yayın Grubu; 2023. p. 76–77.
46. Anderson CA, Groves CL, Prot S. Violent media effects: current theory and evidence. In: Friedman HS, Markey CH (eds.) *Encyclopedia of Mental Health*. 3rd ed. Elsevier; 2023. p. 580–591. <https://doi.org/10.1016/B978-0-323-91497-0.00162-4>.
47. Cole SA. *ART; A little art, a little science, a little 'CSI'*. The New York Times/Arts. <https://www.nytimes.com/2006/12/31/arts/art-a-little-art-a-little-science-a-little-csi.html> [Accessed 22nd July 2023].
48. Atasoy S. CSI, seks, yalanlar ve larvalar. *Doğan Medya Grubu, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.* 2016. <https://www.hurriyet.com.tr/csi-seks-yananlar-ve-larvalar-3722308> [Accessed 21st July 2023].
49. Atasoy S. Başlangıç. In: *Labirent - Adli Bilimlerin gizemli dünyası*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.; 2010. p. 5–7.
50. Kazaz M, Bayar S. Analysis of news courts programs in the context of critical discourse analysis as a type of news discussion programs: example of atv, tv8, star tv. *International Conference on Cultural Informatics, Communication & Media Studies*. 2020;1(1). <https://doi.org/10.12681/cicms.2760>.
51. Stojer J [The CSI effect and its impact on the perceptions of forensic science experts' work]. *Archiwum medycyny sadowej i kryminologii*. 2011;61(4): 351–359. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22715679>
52. Illes M. A study on university student engagement within a forensic science course. *Journal of Multidisciplinary Research at Trent*. 2018;1(1): 55–70. <https://ojs.trentu.ca/ojs/index.php/jmrt/article/view/279>
53. Davis BK, Brooke EJ. Making better offenders? Exploring the perception of the CSI effect among college students. *Journal of Criminal Justice Education*. 2021;32(4): 446–463. <https://doi.org/10.1080/10511253.2021.1912128>.
54. Eren C. *Türk polisiye dramalarında polis imgesi: Geleneksel televizyon ve internet televizyonu yayınlarında ideolojik karşılaştırma* (Yüksek Lisans Tezi) [İstanbul]: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2022.
55. Hui CYT, Lo TW. Examination of the “CSI Effect” on perceptions of scientific and testimonial evidence in a Hong Kong Chinese sample. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 2017;61(7): 819–833. <https://doi.org/10.1177/0306624X15611874>.
56. Yılmaz EN, Hancı İH. CSI etkisi: Adli Tıp dizileri toplum, kurbanlar, suçlular ve kamu görevlilerini nasıl etkiliyor? *Adli Bilimler Dergisi*. 2017;16(4): 16–22. <https://www.jurix.com.tr/article/11613>
57. Cole SA. A surfeit of science: The “CSI effect” and the media appropriation of the public understanding of science. *Public Understanding of Science*. 2015;24(2): 130–146. <https://doi.org/10.1177/0963662513481294>.

58. Hans K, Parrotta K. "The errors are egregious": Assessing the CSI effect and undergraduate students' perceptions of Forensic Science through a pre- and post-test investigation. In: Wiest JB, Robinson L, Cotten SR (eds.) *Mass Mediated Representations of Crime and Criminality: Studies in Media and Communications*. 1st ed. Bingley, UK: Emerald Publishing Limited; 2021. p. 149–172. <https://doi.org/10.1108/S2050-206020210000021014>.
59. Cole SA, Dioso-Villa R. Investigating the 'CSI Effect' effect: Media and litigation crisis in criminal law. *Stanford Law Review, [Symposium: Media, Justice, and the Law]*. 2010;61(6): 1335–1373. <https://www.jstor.org/stable/40379713>
60. McManus SE. *Influence of the CSI effect on education and mass media* (Master Thesis, Electronic Theses and Dissertations, 2004-2019) [Orlando, FL]: Central Florida University; 2010. <https://stars.library.ucf.edu/etd/1577> [Accessed 21st July 2023].
61. Jones R, Bangert A. The CSI Effect: Changing the face of science. *Science Scope; Naturel Science Collection*. 2006;30(3): 38–42. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/csi-effect-changing-face-science/docview/225939585/se-2?accountid=25088>
62. Houck MM. CSI: Reality. *Scientific American*. 2006;295(1): 84–89. <https://doi.org/10.1038/scientificamerican0706-84>.
63. Baranowski AM, Burkhardt A, Czernik E, Hecht H. The CSI-education effect: Do potential criminals benefit from forensic TV series? *International Journal of Law, Crime and Justice*. 2018;52: 86–97. <https://doi.org/10.1016/j.ijlcrj.2017.10.001>.
64. Szu E, Osborne J, Patterson AD. Factual accuracy and the cultural context of science in popular media: Perspectives of media makers, middle school students, and university students on an entertainment television program. *Public Understanding of Science*. 2017;26(5): 596–611. <https://doi.org/10.1177/0963662516655685>.
65. Christoloukas N, Mitsea A. The CSI effect in Forensic Odontology. A systematic review. *The Journal of forensic odonto-stomatology*. 2022;40(2): 38–43. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/36027897>
66. Weaver R, Salamonsen Y, Koch J, Porter G. The CSI effect at university: forensic science students' television viewing and perceptions of ethical issues. *Australian Journal of Forensic Sciences*. 2012;44(4): 381–391. <https://doi.org/10.1080/00450618.2012.691547>.
67. Davies S. Crime scene investigation. In: Corteen K, Rachael Steele, Cross N, McManus M (eds.) *Forensic Psychology, Crime and Policing*. Bristol, UK: Policy Press; 2023. p. 291–296. <https://doi.org/10.51952/9781447359418.ch047>.
68. Saka NE, Ünlü AN, Kurum B, Yıldız BE, Gündoğdu Bilge, Kılınc DD, et al. SS73: Medya İçeriği Olarak İşlenen Adli Nitelikli Olaylara ve Toplumsal Yansımalarına, Adli Tıp ve Adli Bilimler Camiasının Görüş ve Tutumları. In: Adli Tıp Uzmanları Derneği (ed.) 3. *Uluslararası ve 19. Ulusal Adli Bilimler Kongresi Bildiri Kitabı, 03-06 Kasım 2022*. 1st ed. Didim, Aydın: ATUD; 2022. p. 210–211. <https://www.atud.org.tr/wp-content/uploads/2022/12/3.-Uluslararası-19.-Ulusal-Adli-Bilimler-Kongresi-Bildiri-Kitabi.pdf> [Accessed 11th March 2023].
69. Strasburger VC. Media education. *Pediatrics*. 2010;126(5): 1012–1017. <https://doi.org/10.1542/peds.2010-1636>.
70. Erdem HH. Kitle İletişimi, etik ve eğitim. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2014;34(1): 63–77. <https://doi.org/10.17152/gefd.10834>.
71. Elma C, Kesten A, Dicle AN, Uzun EM. Türkiye'de Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Medyanın İşlevişi ve Etik İlkeler Açısından Bir Değerlendirme. *Eğitim Bilimleri: Teori ve Uygulama*. 2010;10(3): 1409–1459. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/emercan/129589/nitel%20+%20nicel%20%C3%B6rne%20makale.pdf>
72. RTÜK/Medya Okur Yazarlığı. *10 soruda medya okuryazarlığı*. Radyo Televizyon Üst Kurulu Resmi Web Sayfası. <https://www.medyaokuryazarligi.gov.tr/sorular.php> [Accessed 4th July 2023].

73. Tommasi F, Ceschi A, Sartori R, Gostimir M, Passaia G, Genero S, et al. Enhancing critical thinking and media literacy in the context of IVET: a systematic scoping review. *European Journal of Training and Development*. 2023;47(1/2): 85–104. <https://doi.org/10.1108/EJTD-06-2021-0074>.
74. Balaban Salı J, Ünal F, Küçük M. İlköğretim medya okuryazarlığı dersinin amaçlarının ve etkinliklerinin değerlendirilmesi. In: Kuzu A (ed.) *8thThe Proceedings Book, 8th International Educational Technology Conference, May 06-08*. Eskişehir: IETC; 2008. p. 555–559. https://www.iet-c.net/publication_folder/ietc/ietc2008.pdf [Accessed 4th July 2023].
75. Koç A. *RTÜK kararları çerçevesinde Türkiye televizyon haberlerinde etik* (Yüksek Lisans Tezi) [Ankara]: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2007.
76. Nacaroğlu D. Yerel radyo ve televizyon yayıncılığında etik sorunlar. In: Yağbasan M (ed.) *Medya ve Etik Sempozyumu, 07- 09 Ekim*. Elazığ: Karınca Yayınları; 2009. p. 517–526. https://www.academia.edu/1005898/D%C4%B0J%C4%B0TAL_MAN%C4%B0P%C3%9CLASYON_VE_MEDYA_ET%C4%B0%C4%9E%C4%B0 [Accessed 5th July 2023].
77. Kopacki C. *Examining the CSI effect and the influence of forensic crime television on future jurors* (Doctoral dissertation) [Richmond, Virginia/USA]: Virginia Commonwealth University; 2013. <https://scholarscompass.vcu.edu/etd/3178> [Accessed 17th July 2023].
78. Kowalczyk D. *Potential jurors' value of evidence as influenced by the CSI effect or internal factors* (Doctoral dissertation) [United States -- California]: Fresno Campus of Alliant International University, Ann Arbor; 2013. <https://www.proquest.com/dissertations-theses/potential-jurors-value-evidence-as-influenced-i/docview/1425520988/se-2?accountid=25088> [Accessed 16th July 2023].
79. Holmgren JA, Fordham J. The CSI effect and the Canadian and the Australian Jury. *Journal of Forensic Sciences*. 2011;56: S63–S71. <https://doi.org/10.1111/j.1556-4029.2010.01621.x>.
80. Güçhan Cabarrubia AS. *Yazılı basında adli tıbbi ve adli bilimsel süreçlerin hatalı haberleştirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi) [İstanbul]: İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü; 2010.
81. Cole SA, Dioso-Villa R. Should judges worry about the 'CSI Effect'? *Court Review: The Journal of the American Judges Association*. 2011;47: 16–27. <https://research-repository.griffith.edu.au/handle/10072/44698>
82. Cole SA, Dioso-Villa R. CSI and its effects: Media, juries, and the burden of proof. *New England Law Review*. 2007;41(3): 435–470. <https://ssrn.com/abstract=1023258>
83. Schweitzer NJ, Saks MJ. The CSI effect: Popular fiction about forensic science affects the public's expectations about real forensic science. *Jurimetrics* . 2007;47(3): 357–364. <https://www.jstor.org/stable/29762978>
84. Schanz K, Jones EE. The impact of media watching and victim gender on victim and offender blameworthiness and punishment. *Violence Against Women*. 2023; 107780122311708. <https://doi.org/10.1177/10778012231170862>.
85. Štefanac D, Bašić Ž, Kružić I. Influences and challenges of the CSI effect - Croatian example. *Policija i sigurnost*. 2022;31(1): 14–28. <https://hrcak.srce.hr/276216>
86. Özdemir Ç, Yorulmaz C. Olay ve olay yeri rekonstrüksiyonu. In: Dokgoz H (ed.) *Adli Tıp & Adli Bilimler*. 1st ed. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2019. p. 277–288. <https://doi.org/10.37609/akya.1>.
87. Şahin Y. Adli olgularda adli rapor düzenleme. In: Saka NE (ed.) *Adli Tıp ve Adli Bilimlerde Klinik Uygulamalara Bakış*. 1st ed. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2019. p. 1–14. <https://doi.org/10.37609/akya.2162> (Accessed 5th February 2023).
88. Özer E, Kırıcı GS, Aydoğdu Hİ, Pekşen TF. Adli bilirkişilik. In: Saka NE (ed.) *Adli Tıp ve Adli Bilimlerde Klinik Uygulamalara Bakış*. 1st ed. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2019. p. 173–176. <https://doi.org/10.37609/akya.2162> (Accessed 5th February 2023).

89. Bayraktar E. Ölü muayenesi ve ölüm belgesi düzenleme. In: Saka NE (ed.) *Adli Tıp ve Adli Bilimlerde Klinik Uygulamalara Bakış*. 1st ed. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2019. p. 79–89. <https://doi.org/10.37609/akya.2162> [Accessed 15th July 2023].
90. Geçer E, Yener İ. TV dizilerindeki polis temsilinin polis eşleri üzerindeki “polis” algısına etkisi: Behzat Ç. dizisi örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi İNİF E-DERGİ*. 2021;6(2): 141–157. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.887021>.
91. Trainum JL. The CSI effect on cold case investigations. *Forensic Science International*. 2019;301: 455–460. <https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2019.05.020>.
92. Damlapınar Z. Medya gündem kurması ve medya manipülasyonu. *Selçuk İletişim Dergisi*. 2001;1(4): 44–56. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/josc/issue/19002/200942>
93. Wisconsin.Gov. *Is a medical examiner's office like TV? - Fond du Lac County*. wi.gov's webcache. <https://www.fdlco.wi.gov/departments/departments-f-m/medical-examiner/is-fdl-meo-like-csi> [Accessed 5th July 2023].
94. Gerbner G, Gross L, Signorielli N, Morgan M. Television violence, victimization, and power. *American Behavioral Scientist*. 1980;23(5): 705–716. <https://doi.org/10.1177/000276428002300506>.
95. Özer Ö, Sınay A. Sabah ve Vatan Gazeteleri örneğinde, adliye haberlerinde etik kurallara uyulup uyulmadığına ilişkin bir araştırma. In: Yağbasan M (ed.) *Medya ve Etik Sempozyumu, 07- 09 Ekim*. Elazığ: Karınca Yayınları; 2009. p. 115–125. https://www.academia.edu/1005898/D%C4%B01%C4%B0TAL_MAN%C4%B0P%C3%9CLASYON_VE_MEDYA_ET%C4%B0%C4%9E%C4%B0 [Accessed 5th July 2023].
96. Kasap F. *Medya şiddet ilişkileri kapsamında televizyonda ‘reality show’lar* (Yüksek Lisans Tezi) [İzmir]: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 1997.
97. Çoban D, Kaplan M. Aile içi şiddette medyanın rolü. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi*. 2022;2(1): 127–146.
98. Işık NE, Yaman B. Suç ve medya: Ahlaki bir referans çerçevesi olarak ‘realite show’ dünyası. *Milli Folklor*. 2017;29(113): 69–78. <https://millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=113&Sayfa=71>
99. Özcan E. *Yeni medya ve etik: Türkiye’de internet haberciliğinde yaşanan etik sorunlar üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi) [İstanbul]: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2019.
100. Reality ve Kriminal Formatlı Türk TV Programı. *Müge Anlı ile Tatlı Sert*. İstanbul: Mavi Klaket; 2008. https://tr.wikipedia.org/wiki/M%C3%BCge_Anlı%C4%B1_ile_Tatlı%C4%B1_Sert [Accessed 23rd July 2023].
101. Akyüz O, Meder M. 2019 yılı “gündüz kuşağı” TV programları üzerine bir değerlendirme. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2020;2(8): 125–131. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nisantasisbd/issue/59588/793717>
102. Ülman YI, Dokgöz H. Adli tıp ve etik. In: Dokgoz H (ed.) *Adli Tıp & Adli Bilimler*. 1st ed. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2019. p. 581–601. <https://doi.org/10.37609/akya.1> (Accessed 24th June 2023).
103. Uluç Küçükcan Ö. Şiddetin ve suçun kamusallaşması: Reality showlar ve toplumsal etkileri. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi/26306220*. 2019;(34): 165–182. <https://doi.org/10.17829/turcom.653693>.
104. David earl, Bouthilet L, Lazar JB. *Television and behavior: Ten years of scientific progress and implications for the eighties*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.: National Institute of Mental Health US Department of Health and Human Services, Public Health Service, Alcohol, Drug Abuse, and Mental Health Administration; 1982. <https://files.eric.ed.gov/full-text/ED222186.pdf> [Accessed 25th July 2023].

105. Karaman H, Ayhan H. SS66: Şiddete duyarsızlaşmada medya etkisi. In: Celbiş O (ed.) *Özet ve Tam Metin Kitabı, 3. Uluslararası TURAZ AKADEMİ Adli Bilimler, Adli Tıp ve Patoloji Kongresi, 8-12 Eylül 2021*. Baku, Azarbaijan: TURAZ Science Association; 2021. p. 289–291. <http://www.turazbilimdernegi.com/wp-content/uploads/2022/01/TURAZ-KITAPCIK-SON.pdf> [Accessed 2nd April 2023].
106. Herdi O, Yumlu M. Günümüzde kitle iletişim araçları ve ruh sağlığı alanında etik. *Klinik Psikiyatri*. 2023;26(2): 80–83. <https://doi.org/10.5505/kpd.2023.87259>.
107. Singer JL, Singer DG. *Television, imagination, and aggression*. 1st ed. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.; 1981. <https://doi.org/10.4324/9781315060118>.
108. Yumrukuz Ö. Şiddete karşı duyarsızlaşma ve sosyal medya ilişkisi üzerine bir inceleme. *Marmara İletişim Dergisi*. 2017;2(28): 89–106. <https://doi.org/10.17829/midr.20172833779>.
109. Cantor J. Media violence. *Special Supplement of the Journal of Adolescent Health: Youth and Media*. 2000;27(2): 30–34. [https://doi.org/10.1016/S1054-139X\(00\)00129-4](https://doi.org/10.1016/S1054-139X(00)00129-4).
110. Committee on Public Education. Media violence. *Pediatrics*. 2001;108(5): 1222–1226. <https://doi.org/10.1542/peds.108.5.1222>.
111. Hartnagel TF, Teevan JJ, McIntyre JJ. Television violence and violent behavior. *Social Forces*. 1975;54(2): 341–351. <https://doi.org/10.1093/sf/54.2.341>.
112. Yılmaz E, Ören B. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin medyada yansımaları. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*. 2021;3(1): 46–53. <https://doi.org/10.51621/atakad.817828>.
113. Yıldırım S. Medya ve kadına yönelik şiddet: Eleştirel bir söylem. In: Yıldırım S, Doğutaş A (eds.) *Kadın-Medya ve Sosyal Medya*. 1st ed. Ankara: Eğiten matbaacılık; 2021. p. 121–136. https://www.researchgate.net/profile/Sait-Yildirim-2/publication/362825084_Medya_ve_Kadina_Yonelik_Siddet_Elestirel_Bir_Soylem/links/6301102de3c7de4c346f02fd/Medya-ve-Kadina-Yoenelik-Siddet-Elestirel-Bir-Soeylem.pdf [Accessed 2nd April 2023].
114. Zorlu Y. Medyadaki şiddet ve etkileri. *Humanities Sciences (NWSAHS)*. 2016;11(1): 13–32. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2016.11.1.4C0200>.
115. Anderson CA, Berkowitz L, Donnerstein E, Huesmann LR, Johnson JD, Linz D, et al. The influence of media violence on youth. *Psychological Science in the Public Interest*. 2003;4(3): 81–110. https://doi.org/10.1111/j.1529-1006.2003.pspi_1433.x.
116. Fatima A, Iqbal MW, Aqeel M, Rana TA, Chen S, Arif M. Impact of reenactment programs on young generation. In: Wang G, Choo KKR, Wu J, Damiani E (eds.) *Communications in Computer and Information Science [Revised selected papers: Second International Conference on Ubiquitous Security, Zihangjajie, China, December 28-31, 2022]*. 1st ed. Singapur: Springer; 2023. p. 406–422. https://doi.org/10.1007/978-981-99-0272-9_28.
117. Huesmann LR, Taylor LD. The role of media violence in violent behavior. *Annual Review of Public Health*. 2006;27(1): 393–415. <https://doi.org/10.1146/annurev.publhealth.26.021304.144640>.
118. Palabıykoğlu R. İntihar davranışı ve kitle iletişim araçları. *Kriz Dergisi*. 1994;2(2): 277–284. https://doi.org/10.1501/Kriz_0000000074.
119. Ekşioğlu K. *1990'lardan 2000'lere Türk televizyon dizilerinde değişen suçlu temsilleri* (Yüksek Lisans Tezi) [İstanbul]: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ; 2020.
120. Zhang Q, Xiong D, Tian J. Impact of media violence on aggressive attitude for adolescents. *Health*. 2013;05(12): 2156–2161. <https://doi.org/10.4236/health.2013.512294>.
121. Karataş A, Sözer MA. Eğitim fakülteleri için “Medya Okuryazarlığı” eğitim programı. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*. 2018;8(2): 593–606. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/38953/441340>

122. Uslu İ. *Radyo, televizyon ve internet yayıncılığında çocukların ve gençlerin korunmasına yönelik düzenleme ve denetleme ilkeleri* (Doktora Tezi) [Kayseri]: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2022.
123. Korkmaz Ö, Yeşil R. Medya ve televizyon okuryazarlık düzeyleri ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2011;8(2): 1110–1126. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/1776>
124. Council on Communications and Media. From the American Academy of Pediatrics: Policy statement-Media violence. *Pediatrics*. 2009;124(5): 1495–1503. <https://doi.org/10.1542/peds.2009-2146>.
125. RTÜK/Bildirimler. *Çocuk dostu yayıncılık rehber ilkeleri*. Radyo Televizyon Üst Kurulu Resmi Web Sayfası. <https://www.rtuk.gov.tr/%E2%80%9Ccocuk-dostu-yayincilik-calistayi%E2%80%9D-nda-akademisyenler-meslek-birlikleri-ve-medya-temsalcilerininin-katkilariyla-%E2%80%9C-cocuk-dostu-yayincilik-rehber-ilkeleri%E2%80%9D-olusturuldu/4201> [Accessed 22nd July 2023].
126. Erdogan İ. Gerbner'in ekme tezi ve anlattığı öyküler üzerine bir değerlendirme. *Kültür ve İletişim*. 1998;1(2): 149–180. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kulturveiletisim/issue/64547/985116>
127. Gerbner G. Toward a general model of communication. *Audio Visual Communication Review*. 1956;4(3): 171–199. <https://www.jstor.org/stable/30218421>
128. Gerbner G. Toward 'cultural indicators': The analysis of mass mediated public message systems. *Audio Visual Communication Review*. 1969;17(2): 137–148. <https://www.jstor.org/stable/30217499>
129. Serttaş A. Türk televizyonlarında yayınlanan gündüz kuşağı programlarında mahremiyetin dönüşümü. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 2017;27: 9–27. <https://doi.org/10.31123/akil.437175>.
130. Çetinkaya M. *Televizyonlarda yayınlanan gündüz kuşağı programlarında değişen aile yapısı ve mahremiyet* (Yüksek Lisans Tezi) [Karabük]: Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2022. <http://acikerisim.karabuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2206/10494740.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [Accessed 31st March 2023].
131. Huesmann LR, Taylor LD. The role of media violence in violent behavior. *Annual Review of Public Health*. 2006;27(1): 393–415. <https://doi.org/10.1146/annurev.publhealth.26.021304.144640>.
132. Akpınar S. *Kadın reality programlarının izlenme nedenlerinin kullanım ve doyumlar yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi) [Eskişehir]: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2008.